

BENCSIK GÁBOR (1954) Budapest

BENCSIK GÁBOR

Lavotta bolyongásai

Peregrin

„Elhagyván Béts városát, Sopron és Béts között fekvő Fürchtenstein* nevű mezővárosban, a hertzeg Eszterházy házi uradalmában lévő szervita barátok szerzete között (qua civilis) két hólnapokig tartózkodott.”

Bernátfalvi Bernát Mihály: *A híres virtuosus s dilettant Lavotta János életének leírása*, Tisza-füred, 1818, kézirat

Szokatlanul hűvös napok jártak 1784 júniusában, esténként kifejezetten hidegre fordult az idő. A szervita barát, Mihály testvér és utasa, az ifjú Lavotta János késő este, átfázva értek a könnyű szekérrel a szarvkői monostorhoz, a többi szerzetes már aludt, csak a kapus volt ébren. Mihály testvér megmutatta Lavottának a szobáját a vendégek szárnyán, és jó éjszakát kívánt neki az-za, hogy reggel majd megmutatja az egész monostort. Lavotta éhesen, de jó érzésekkel telve húzta magára a meleg takarót. Reggel még kivetettnek érezte magát az egész világból, most meg otthona volt, közössége. Ki tudja, nem Isten terelte-e az útjába Mihály testvért, nem Isten vezérelte-e őt ide, hogy csatlakozzék a szerzetesekhez?

A szerzetesek szívesen fogadták, de nem sokat törődtek vele, úgy vették, hogy Mihálynak valami pereputtya, akivel nekik nincs különösebb dolguk. Mihály igyekezett is gondját viselni, megmutatott neki mindent, elmagyarázta a kolostor rendjét, hogy mit kötelező, mit szabad és mit nem szabad a vendégnek, megmutatta a helyét a templomban és az étkezőasztalnál, de különben magára hagyta, végezte a maga teendőit. Lavotta följajánlotta, hogy a hegedűjével közreműködik a szentmiséken, vagy akár szórakoztatja is a barátokat, megköszönték, de nem tartottak rá igényt.

Harmadnap már maga előtt sem tudta tagadni a csalódottságát. Nem tudta megfogalmazni, hogy pontosan mit is várt a kolostori élettől, de biztosan nem ezt a magárahagyottságot. Amikor a barátok nem voltak ott, beült a templomba, nézegette a szentszobrokat, gondolatban beszédbe elegyedett velük. Mária szobra volt a legnagyobb és a legszebb, ahhoz fordult a legszívesebben.

– Üdvözlégy, Mária, kegyelemmel teljes – mondta halkán, és életében most először valóban üdvözölte Máriát, aki ott állt előtte a díszes oltáron.

– Mária is üdvözöl téged, üdvözöl ő is – mondta egy hang bal felől a háta mögött. Megfordult, fiatal, alacsony, rövid lábú, nagy fejű szerzetes állt mögötte, a padsorok mellett, a keze a pad díszesen faragott támláján. Addig még nem látta a közös étkezéseken.

– Dicsértessék.

– Mindörökké, mindörökké – válaszolt a szerzetes. – Te vagy az a fiú, akit Mihály testvér talált az út szélén, te vagy az? – kérdezte hadarva.

– Igen, én. Az atyával még nem találkoztam.

* A kolostor valójában Hornsteinben, Szarvkón volt.

– Ó, én nem vagyok atya, hihihi, én nem vagyok! – A szerzetes furcsa, vékony hangon nevetett. – Laikus testvér vagyok, Peregrin a nevem, Peregrin.

Lavotta hallott már a laikusokról, de nem tudta pontosan, mit is jelent ez a szó.

– Tudod, mit jelent a laikus? Azt tudod? – kérdezte a szerzetes, mintha kitalálta volna a gondolatait.

– Nem pontosan.

– No hát, én nem vagyok fölszentelve, nem vagyok, és gondolom, nem is leszek, hihihi, nem leszek. – Megint nevetett. – Én csak kiszolgálom az atyákat, kiszolgálom őket. És azt tudod, hogy mi mitől vagyunk szerviták, tudod, miért? Hogy miért így hívnak minket, tudod?

Lavotta a fejével intett, hogy nem.

– Gondoltam, gondoltam. Nem szokták tudni, egyáltalán nem szokták. Ordo Servorum Beatae Virginis Mariae, boldog Szűz Mária szolgálói, az ő szolgálói, igen. Én Máriát is szolgálom, és a szolgálóit is, hihihi, a szolgálóit is. Szolgák szolgálója, az vagyok, a szolgálk szolgálója.

Megint nevetett, de látva Lavotta komoly arcát, abbahagyta. Állt a pad mellett, jobb keze a pad támláján, nézte Lavottát, aki zavartan nézett vissza rá, nem tudta, mit mondjon. Végre a szerzetes megszólalt.

– Muzsikus vagy, muzsikus? Mihály azt mondta, muzsikus vagy, azt mondta.

– Tudok hegedülni, az igaz.

– Jól? Jól?

– Elég jól.

– Megmutatod? Mutasd meg, mutasd!

– A szobámban van a hegedűm. Idehozom?

– Hozd csak, hozd! Kíváncsi vagyok, kíváncsi.

Lavotta elment a hegedűért, közben Peregrinen gondolkodott, hogy milyen furcsa szerzet a nagy fejével, a nevetésével, a hadaró beszédével, az állandó ismétléseivel. Bolond talán? Ártatlannak látszik, biztosan az is, különben nem tűrnék meg maguk között az atyák.

Peregrin ugyanott várta, a padosorok mellett.

– Elhoztad, elhoztad?

– Igen, itt van. Mit játszszak? Mit szeretne hallani?

Meglepődött magán, hogy önkéntelenül ő is ismételt.

– Nem én, nem én, dehogy – szabadkozott Peregrin. – Máriának játszsz, őneki.

Lavotta elgondolkodott. Miért is ne. De semmilyen egyházi zene nem jutott eszébe.

– Nem tudom, itt mit illik játszani – fordult Peregrinhez.

– Mindent, ami szívből jön, mindent! Mária mindet szereti, ő szereti, amit te adsz neki, amit te adsz, szívből, Mária azt szereti. Én tudom ezt, én tudom.

– Az atya is muzsikál?

– Mondom, nem vagyok atya, mondom. Orgonálok, igen, orgonálok Máriának, ha van, aki fújtasson, majd megmutatom neked is, te is meghallgathatod, megmutatom, igen. De most te muzsikálj, Mária azt várja, most te muzsikálj.

Lavotta az álla alá illesztette a hegedűt, Máriára nézett, a szobor mintha visszamosolygott volna rá. Az jutott eszébe, hogy végigjátssza, amit Harrach gróf koncertjére tervezett, de akkor nem volt módja előadni. Hát most különbség közönsége lesz, maga Szűz Mária.

Belekezdett. A divatos bécsi darabot kihagyta, régi mester művével kezdett, azt inkább ideillőnek gondolta. Játék közben Máriát nézte, aztán Peregrin felé fordult, a szerzetes még mindig ugyanott állt, komoly arccal hallgatta. Amikor a darab végére ért, mégsem kezdett bele a toborzóba, leengedte a hegedűt.

– A következőt nem játszod? Azt nem? – kérdezte Peregrin.

– Milyen következőt?

– Amit még akartál az előbb. Amit akartál.

Lavotta hitetlenkedve nézett Peregrin szemébe. Honnan tudja? Vagy csak ráhibázott?

– Az nem ide való.

– De bizony, hogy ide, bizony, Mária szereti, játszd el azt is, játszd el!

Lavotta belekezdett. Az elején visszafogottan játszott, feszélyezte a helyszín, de magával ragadta a saját muzsikája, teljesen átadta magát a zenélésnek. Játék közben Peregrinre pillantott. A szerzetes szinte az egész testével hangtalanul, rázkódva nevetett, a felsőteste a zene ütemére hajlongott, de a jobb kezével továbbra sem engedte el a pad támláját.

Lavotta befejezte, kérdően nézett Peregrinre.

– Hogy tetszett?

– Ne engem kérdezz, Máriát, őt kérdezd! Hiszen neki játszottál, ugye, neki játszottál?

– És ő mit mond?

– Nem hallod? Boldog, Mária boldog, és köszöni ezt a szép imádságot, köszöni.

Peregrin végre elengedte a pad támláját. Apró, gyors léptekkel előresietett, megállt Mária szobra előtt, keresztet vetett. A jobb keze egyre mozgott, az arcához ért, leengedte, fölemelte.

– Igazi művész, ugye, igazi művész – mondta Máriának. Lavottához fordult. – Gyere máskor is, gyere!

– Szívesen játszom máskor is. – Lavotta elpakolta a hegedűt. – Az atyáknak is ajánlottam, de nem kérték.

– Nem kérték, igen, nem kérték, gondoltam. A csöndet szeretik, a csöndet. Én is szeretem, de a zenét is szeretem, nagyon szeretem a zenét is.

– Valóban – jutott Lavotta eszébe, hogy Peregrin az orgonát emlegette. – Az atya, vagyis hát a testvér is muzsikálna?

– Peregrin, mondd, hogy Peregrin, jó? Most nem lehet, sajnos nem lehet, az orgona nagyon hangos, tudod, nagyon hangos, az atyák nem szeretik ilyenkor, nem szeretik. Téged hogy hívnak, mi a neved?

– Lavotta János.

– János, igen, János, az szép név, volt sok szent János, alamizsnás szent János, aranyszájú szent János, nepomuki szent János, volt sok szent János. Tudom az összes szenteket, tudom mindet, megtanultam. Van időm, megtanultam. Te nem leszel szent, te nem, hegedülni fogsz, elmégy innen hamar, hegedülni fogsz sokat. Most megyek, dolgom van, szolgálni kell, szolgálni. Majd még zenélünk Máriának, igen, zenélünk. Ég áldjon, muzsikás János, ég áldjon!

Lavotta szerette volna megkérdezni, miért gondolja Peregrin, hogy hamarosan elmegy, de a szerzetes a sűrű, apró lépteivel szó nélkül elsietett.

Este a szerzetesek csöndben vacsoráztak a refektóriumban, közben egy testvér a szentek életéből olvasott föl. Mikor végeztek, Lavotta kifelé menet megállította Mihályt.

– Mihály testvér, bocsánat, Peregrin testvér miért nem vacsorázik a többiekkel?

– Ó, Peregrin, találkoztál vele? Szegény Peregrin. Kissé bolond szegény, biztosan észrevetted. Beszéltél is vele?

– Igen, megkért, hogy hegedüljek Máriának. Ő miért nem velünk eszik?

Mihály testvér fölsóhajtott.

– Sajnos ő nem tud úgy enni, mint mi. A kezeit nem tudja irányítani, összevissza hadonászik velük, mindent szétszór, összepiszkít. A cellájában eszik

egyedül, aztán összetakarít maga után. Már amennyire. Hidd el, mindnyájan sajnáljuk ezt – tette hozzá, látva Lavotta megütközését. – De neki is jobb így. Ő is szívesebben eszik egyedül.

Indult volna tovább, de Lavotta megfogta a karját.

– Azt mondta, szokott orgonálni. Az hogy lehet, ha enni nem tud rendesen?

– Ez bizony különös dolog – válaszolt Mihály testvér. – Tényleg tud orgonálni. Olyankor nem kapkod. Ezt nem érti senki, de így van.

– Kitől tanult zenélni?

– Azt mondja, hogy Jácint testvértől, ő már rég meghalt, nem sokkal azután, hogy Peregrin idekerült.

– Hogy került ide?

Mihály elmosolyodott.

– Majdnem úgy, mint te, csak ő még gyerek volt, olyan tízéves forma. Igazából nem is tudjuk, mennyi idős. Valamelyik testvér szedte össze, már nem emlékszem, ki, nem volt senkije, éhezett, piszkos volt, sebek voltak rajta. Azóta itt él velünk, a Peregrin nevet az apát úr adta neki, mert nem mondta meg a sajátját. Nem kell tőle félni, ártatlan lélek, csak kicsit furcsa.

– Nincsen családja? Senki nem kereste azóta sem?

– Fiam – válaszolt Mihály testvér –, egy ilyet ki keresne?

A szerzetes érezhette, hogy túl kemény volt az utolsó mondata, ezért folytatta.

– Mi vagyunk a családja. Azt hiszem, szeret itt lenni, szeret minket.

Lavotta nem merte megkérdezni, hogy a rendtagok is szeretik-e Peregrint. Egész este őrajta gondolkodott. Orgonálni nagyon nehéz, nem csak a két kéz dolgozik külön, ráadásul még a két láb is. Ha Peregrin ilyen kapkodó, hogyan tud egy dallamot eljátszani? Nagyon különös kis ember.

Másnap reggeli után bekopogott Peregrinhez. Az ajtó résnyire kinyílt, belátni nem lehetett, a nyílást Peregrin egészen eltakarta.

– Mi az, mit akarsz?

– Jó reggelt, Peregrin testvér. Szeretném meghallgatni a játékodat.

Az ajtó továbbra is csak résnyire volt nyitva.

– Most nem lehet, most nem. Majd máskor, máskor.

– Miért?

– Miért akarsz hallani, miért?

– Én is muzsikus vagyok.

– Az igaz, az igaz. De nincs fújtató, az nincs, nem lehet.

– Fújtatok én szívesen.

– Nem jó, akkor nem hallod rendesen, nem jó. Majd szólok a kertésznek, az fújtat. De kell neki adni két krajcárt, kell neki. Még van két krajcárom, odaadom a kertésznek, odaadom, majd ő fújtat. Akkor játszom, tizenegyor lehet, egy kicsit akkor lehet, jó? Tizenegyor.

– Jó. Én is viszem a hegedűt.

– Az jó, a hegedű, az jó. Mária szereti. Most menj el, tizenegyor, most menj el!

Tizenegyor Lavotta ott ült a templomban, ahol előző nap. Meghallotta Peregrin apró, szapora lépteit.

– Akarod hallani, igen? Az orgonát, akarod? – kérdezte Peregrin, mikor mellé ért, és megfogta a pad támláját.

– Szeretném.

– Gyere!

Peregrin előresietett, a keskeny csigalépcsőn föl a kórusba, Lavotta után. Megállt a fa építmény előtt, ami olyan volt, mint egy óriási szekrény, faragott, aranyozott díszekkel, a tetején harsonázó angyal, elöl ónsípok sorakoztak. A kórus mellvédje előtt zongoraféle, fehér és fekete billentyűsorrall.

– Itt van, látod, itt van. Szép, ugye, szép? Ennél sokkal több síp van ám benne, sokkal több. Akarod látni, akarod? Gyere!

Kis ajtót nyitott ki a szerkezet oldalán, mélyen lehajolva lehetett bebújni.

– Látod, milyen sok síp, látod? Négyszáznegyven, megszámláltam, látod? Ez itt kicsit hamis sajnos, hamis, most meleg van, olyankor hamis. De azért szépen szól, szépen, majd meghallod.

Kibújtak az orgonából.

– És hol a fújtató?

– Az fönt van, a fújtató, fönt a padláson. Józsi bácsi is fönt van, már fönt van, ott a luk fölöttünk, ott hall engem, látod?

Peregrin odaült a játszóasztalhoz.

– Látod, ez a manuál, egy sor billentyű, ezen játszom, a billentyűkön meg a pedálok, látod, itt lent vannak a pedálok, azokon is lehet játszani. Látod? Van ám olyan orgona is, aminek két sor billentyűje van, meg három, van ám, hajaj, három manuál is. Ennek csak egy van, csak egy.

A billentyűsor két oldalán fogantyúk sorakoztak, Lavotta meghúzott egyet.

– Az a regiszter, igen, tíz regiszter van, éppen tíz, nyolc a billentyűkhöz, kettő a pedálokhoz, azokhoz kettő. Ha kihúzom, másképpen szól, az azért van, másképpen szól. Ki akarod próbálni, akarod?

Lavotta szabadkozva háritotta el.

– Nem, dehogy, nem értek hozzá. Peregrin testvér játsszon rajta.

– Játsszam, igen, azt akarod, hogy játsszam? Jó, most neked is játszom, és Máriának is, ott van lent, szemben, látod, ott van. Jó? Józsi bácsi! – kiáltott föl a padlásra. – Lehet fújtatni, jó, Józsi bácsi? Lehet fújtatni.

Fönről ütemes zaj indult.

– Üdvözlég, Mária, kegyelemmel teljes – mondta hangosan Peregrin, aztán suttogva Lavottához fordult. – Én is így szoktam köszönteni, éppen így, én is.

Peregrin a billentyűkre tette a kezét, a kényszeres mozgása megállt. A *Boldogasszony anyánkat* kezdte játszani, lassan, méltóságteljesen. Lavottát körülölelte a hangok áradata. Zenészi elfogultsággal figyelte a ritmusokat, a hangzás dinamikáját. Úgy érezte, ennél teljesebben nem is lehetne eljátszani.

– Ugye, szép? Ugye? – fordult Peregrin ültében Lavotta felé, amikor befejezte. – Mária is nagyon szereti, ő is szereti. Most menj le – mutatott le a templomhajóba –, most menj le, mert itt nem jól szól, itt nem. Túl közel vannak a sípok, túl közel. Ott lent szól szépen, ahol Mária áll, ott szól szépen. Menj le!

Lavotta lement, odaért a szoborhoz, fölített. Peregrin visszaintett, és játszani kezdett egy dallamot, amit Lavotta nem ismert. Ahogy a végére ért, rögtön újat kezdett, még újabbat. Lavotta meglepetten hallgatta a különös összhangzatokat, köztük olyanokat is, amiket azelőtt soha nem hallott.

– Nagyon szép volt, köszönöm – szólt föl Peregrinnek.

– Sokat tudok, sokat, mind Máriának szól – válaszolt Peregrin fönről.

– Tudok gyümölcsoltót meg Kisboldogasszonyt meg Nagyboldogasszonyt meg Úrangyalát meg szentolvasót. Akarsz te is játszani? Akarsz?

– Megpróbálnám, ha lehet.

– Gyere föl.

Lavotta fölment, odaült az orgonához. Fönről, a padlás nyílásán át halkan hallatszott a fújtató egyenletes zaja.

– Hol tanult Peregrin testvér?

– A zenélést, hol tanultam, azt kérded, a zenélést? Volt egy atya, meghalt már, kicsit tőle, de meghalt, hamar meghalt, sajnos. Inkább magam, azóta, magam.

Lavotta gyerekkorában néha muzsikálgatott az otthoni klavikordon, egyszer-egyszer fortepianón is volt módja játszani, ismert pár futamot és akkordot, most ezeket próbálta ki az orgonán. A billentyűk meglepően könnyen billentek.

Peregrin a keze mozgása nélkül, feszülten figyelt.

– Mutasd még egyszer – mondta Lavottának egy futam után.

Mellé ült a padra.

– Várj, ezt én is megpróbálok.

Hallás után lejátszotta, amit Lavotta mutatott.

– Most tegyük hozzá a pedált – mondta Peregrin. – Menj kicsit arrébb!

Lejátszotta úgy, hogy pedállal is hozzátett egy szólamot, még gazdagabban szólt.

– Tudsz még ilyeneket, tudsz?

– Nem sokat. Hegedülni tudok.

– Nem baj. Nem baj. Most mennem kell, mennem, majd még muzsikálunk.

Jó? Muzsikálunk.

Peregrin köszönés nélkül elsietett.

Másnap tizenegykor Lavotta megint ott ült a templomban, a hegedűjét is hozta, de Peregrin nem jött. Nem beszéltek meg semmit, Lavotta mégis kissé csalódottan várakozott. Elővette a hegedűt, Szűz Mária szobra elé állt, játszani kezdett. A felcsendülő zenére benyitott egy szerzetes, de nem szólt, csak benézett, aztán eltűnt, hangosan csukódott a nagy ajtó.

Lavotta a szoborra nézett, Mária most is visszamosolyog-e rá, de csak szoborarcot látott. Végigjátszotta a darabot, aztán a kolostorba ment, kopogott Peregrin ajtaján, de nem jött válasz.

Ebédkor most is meg kellett várnia, amíg mindenki végez, és föláll az asztaltól, akkor szólította meg Mihály testvért.

– Peregrint kerestem, nem tudom, hol lehet.

– Ó, Peregrin a maga útját járja. A hajnali laudest mindig velünk mondja a templomban, de hogy utána merre jár, azt maga dönti el. A monostorból viszont nem megy ki, egyedül semmiképpen, azt hiszem, fél a kinti világtól. Szóval itt kell lennie valahol.

A szilencium után megint kopogott Peregrin ajtaján, hiába. Rosszkedvűen ment vissza a cellájába, lefeküdt az ágyra, és elaludt.

Peregrin harmadszor kopogtatott Lavotta ajtaján, elmenni készült már, amikor végre nyílt az ajtó. Lavotta álmosan nézte a szerzetest, mint aki nem is tudja, hol van. Földerült az arca.

– Peregrin atya, nahát, vagyis testvér, kerestem többször.

– Igen, kerestél, igen? Volt egy kis dolgom, takarítottam, igen, az volt a dolgom. De már készen vagyok, minden tiszta, teljesen készen. Akarsz muzsikálni, igen?

– Persze, nagyon szeretnék.

– Nem miattam, tudod, Mária miatt, Mária szereti a zenét, nagyon szereti. Most lehet zenélni, most lehet.

– Máris jövök, csak megmosom az arcom, máris jövök.

Lavotta a szobájába fordulva elmosolyodott, hogy megint önkéntelenül ismételt. A kezére pillantott, hogy nem remeg-e, de nem, nyugodt volt a keze. Megmosta az arcát, megtörülközött, vette a hegedűjét, és indult.

– Mehetünk.

– Nem miattam, nem, Mária kedvéért, tudod, az ő kedvéért. Most te muzsikálj, most te, most nincs fújtatóm, most te muzsikálj. Jó?

– Szívesen.

Peregrin most sem ült be a padba a templomban, állt a padsor mellett, a jobb keze a faragott támlán.

– Mit játszol, mit játszol?

Lavotta elgondolkodott, de nem tudott dönteni, leengedte a hegedűt.

– Mit szeretne Mária hallani?

– Mindent, ami szívből jön, mindent. Ami a szívedből jön.

Lavottának eszébe jutott egy régi darab, amit még gyerekkorában, az öreg olasz hegedűtanárával, Zavadi mesterrel gyakoroltak sokat, de azóta sem játszott. Belekezdett. A fülében csengtek Zavadi szavai a darabról, arról, hogy játék közben könnyűvé kell válni, repülni kell. Mindent megpróbált megcsinálni, amit akkor az öreg mester kért. Eszébe jutott, hogy most talán sikerül, hátha Mária segít. Könnyűnek érezte magát, de nem érezte az emelkedést. Peregrinre nézett, a szerzetes mosolygott, de most nem nevetett úgy az egész testével, mint legutóbb.

Befejezte, leengedte a hegedűt és a vonót. Valahogy elment a kedve a játéktól.

– Nincs kedved többet játszani, nincs? – kérdezte Peregrin.

Lavotta csodálkozva nézett rá. Már megint mintha kitalálná a gondolatait.

– Most csak ennyi. Majd máskor.

– Nem úgy sikerült, ugye, nem úgy? Ilyen ez, sokszor nem úgy sikerül, tudom én, hajaj, nem úgy sikerül. De az nem baj, egyáltalán nem baj, Mária így is örül neki.

Lavotta azon gondolkodott, hogy elmondja-e, amit Zavadi mondott a repülésről. Belekezdett.

– Volt egy hegedűtanárom, öreg ember, nagyon jó tanár, azt hiszem. Szerettem.

– Gyerek voltál, igen, gyerek?

– Igen, gyerek, tízéves talán. Azt mondta egyszer, hogy nem a kéz hegedül, hanem a lélek.

– Ó, igen, a lélek, az hegedül, jó tanár volt, igen, a lélek.

– És azt is mondta, hogy úgy kell muzsikálni, hogy repülj. Egészen pontosan azt mondta, hogy a játékom „lent jár földön, pedig kell repülni”.

Próbálta utánozni Zavadi hangját. Peregrin erősen figyelt, de nem szólt.

– „Ha akarsz lenni igazi, Jáncsi, kell megtanulni repülés.” Ezt mondta – folytatta Lavotta.

– És most „lent jár földön”, az volt? Most nem volt „repülés”?

Lavotta meglepődött, hogy Peregrin milyen híven utánozta Zavadi hangját. Mintha maga is hallotta volna.

– Nem, sajnos nem volt repülés. Pedig jól játszottam, szívből. Azt hittem, most sikerül.

Elgondolkodott.

– Egyszer sikerült. Azt hiszem.

– Álom volt, igen, álom?

Lavotta újra csodálkozva nézett Peregrinre. Honnan veszi? Honnan tudja? Ez a bolond szerzetes honnan tud mindent?

Peregrin töprengett.

– Igen, repülni kell, repülni. De ahhoz meg kell szünni, ahhoz az kell.

– Megszünni?

– Megszünni, igen, csak te és a hangszer és a zene. Csak ez.

Lavotta továbbra sem értette, aztán eszébe jutott valami.

– Úgy érte, hogy nem szabad közben mindenfélén gondolkodni?

– Igen, vagyis nem, egyáltalán nem. Nem az, hogy nem szabad, hanem hogy magától ne legyen gondolat, magától.

Elhallgatott, gondolkodott.

– Mindenki mindig önmagával foglalkozik, önmagával, igen. Én is, te is, az apát úr is, mindenki. Ez így van, mindenki, igen. Tükörben nézem magam, képzelt tükörben, igen, nézem magam a tükörben. A repüléshez az kell, hogy ne legyen tükör, ne nézzem magam, megszűnnek, teljesen megszűnnek. Ha nem szűnök meg, akkor magammal foglalkozom, akkor magammal, igen. Akkor nincs repülés.

Lavotta hosszasan forgatta a fejében, amit hallott.

– Peregrin testvér már repült?

– Nem. Sajnos nem.

– Nem sikerült megszűnnie?

– Még nem, nem. Talán soha nem is fog, azt hiszem, nem is fog.

– Vajon nekem sikerül-e? – kérdezte Lavotta inkább magától, mint a szerzetestől.

– Neked sem, azt hiszem, neked sem.

Lavotta döbbenetesen nézett Peregrinre.

– Nekem sem? Honnan tudja?

– Nem tudom, gondoltam, csak úgy gondoltam. Biztosan rosszul gondoltam, biztosan, nem tudom.

Peregrin zavartan nézte maga előtt a padlót, a támlába kapaszkodó keze remegett. Lavotta keze is remegni kezdett, meg kellett neki is fognia a következő pad támláját.

– Most mennem kell, most mennem, igen – szólalt meg kis szünet után Peregrin. – Most mennem kell.

Rövid lépteivel elsietett. Lavotta ott maradt egyedül a templomban, felindultan. Beült a padba, nézte Szűz Mária szobrát, de szinte nem is látta, annyira tele volt a saját érzelmeivel. Honnan veszi ez a Peregrin, hogy neki nem fog sikerülni? Miért ne sikerülne? Hiszen jó muzsikos, nagyszerű muzsikos. Gyakorlás, Jáncsi, gyakorlás, azt mondta mindig Zavadi, igaza volt, lesz sok gyakorlás. Lesz repülés, lesz! Majd ez az ütődött szerzetes mondja meg, hogy mire képes, majd éppen ez! Nem is szerzetes, nem is tud rendesen orgonálni. Megtanulom repülés, meglátja, mester, megtanulom!

KEREKES GYÖNGYI, Egyensúly keresése VII., 1992